

РЕГІОНАЛЬНЕ ТА ГАЛУЗЕВЕ УПРАВЛІННЯ

DOI: <https://doi.org/10.26565/1992-2337-2023-1-04>

УДК 351

Драган Ірина Василівна,

*доктор наук з державного управління, старший науковий співробітник,
старший науковий співробітник відділу методології сталого розвитку
Інституту демографії та проблем якості життя НАН України,
бул. Шевченка, 60, м. Київ, 01032, Україна
<https://orcid.org/0000-0002-6906-5000>*

Дацій Надія Василівна,

*доктор наук з державного управління, професор,
професор кафедри економічної теорії, інтелектуальної власності та публічного управління
Поліського національного університету,
бул. Старий, 7, м. Житомир, 10008, Україна
<https://orcid.org/0000-0003-0640-6426>*

Драган Іван Олександрович,

*доктор наук з державного управління, професор,
завідувач кафедри права та правоохоронної діяльності
Державного університету «Житомирська політехніка»,
вул. Чуднівська, 103, м. Житомир, 10005, Україна
<https://orcid.org/0000-0002-5716-1273>*

ФОРМУВАННЯ НАПРЯМІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ СТРАТЕГІЧНИМ РОЗВИТКОМ АПК УКРАЇНИ

Анотація. У статті зазначено про важливість і нагальність розгляду питань державної політики АПК України, яка набуває нового значення для воєнної економіки у контексті стрімкого зростання обсягів виробництва та експорту протягом останнього десятиліття. В умовах повномасштабного вторгнення РФ різке падіння та знищення промислового виробництва і згорання металургійного експорту зумовило прискорену реструктуризацію економіки України, значно підвищивши значення агросектору в її структурі та експорті.

Визначено, що пріоритетність розвитку аграрного сектора та сільських територій зумовлюється винятковою значущістю виробництва продукції сільського господарства та продовольства у житті людини.

Як цитувати: Драган І. В., Дацій Н. В., Драган І. О. Формування напрямів державного управління стратегічним розвитком АПК України. *Державне будівництво*. 2023. № 1 (33). С. 38–48. DOI: <https://doi.org/10.26565/1992-2337-2023-1-04>

In cites: Dragan, I.V., Datsii, N.V., Dragan, I.O. (2023). Formation directions of public administration of strategic development of Ukrainian agricultural complex. *State Formation*, no. 1 (33), 38–48. DOI: <https://doi.org/10.26565/1992-2337-2023-1-04> [in Ukrainian].

© Драган І. В., Дацій Н. В., Драган І. О., 2023

Зазначено, що головною особливістю в агросфері є здійснення комплексу заходів, покликаних сприяти мобілізації внутрішніх резервів вже існуючих великих виробництв, усунення причин недостатньої їхньої ефективності шляхом реорганізації агропромислових комплексів у господарства, що працюють на засадах та методах підприємництва.

Доведено, що векторами розвитку вітчизняного агропромислового комплексу є розробка політики розвитку харчової промисловості, реалізація цільових програм розвитку сільського господарства з метою забезпечення задоволення потреб населення в продуктах харчування.

Серед важливих та значущих напрямів розвитку інноваційних процесів виділено такі вектори: технологічна модернізація та переоснащення інфраструктури агропромислового комплексу; впровадження енерго- та ресурсозберігаючих технологій отримання сільськогосподарської продукції та зберігання в тому числі; підтримка родючості ґрунтів, розробка адаптивних технологій – агроекосистем та агроландшафтів; розвиток виробництва органічної продукції сільського господарства; створення сучасної системи інформаційного та інфраструктурного забезпечення інноваційної діяльності в АПК; посилення ролі державних організацій в активізації інноваційної діяльності.

Ключові слова: агропромисловий комплекс, агромаркетинг, державна політика, механізми, національна безпека, продовольча безпека, ринок.

Постановка проблеми. Державна політика АПК України набуває нового значення для воєнної економіки у контексті стрімкого зростання обсягів виробництва та експорту протягом останнього десятиліття. При цьому, внаслідок повномасштабного вторгнення РФ різке падіння та знищення промислового виробництва і згорання металургійного експорту зумовило прискорену реструктуризацію економіки України, значно підвищивши значення агросектору в її структурі та експорті.

Розвиток агропродовольчого ринку є одним із перспективних напрямів становлення післявоєнної економіки та в період структурних трансформацій знаходиться під впливом системних ризиків, пов'язаних з політичною та соціально-економічною політикою відновлення агропромислового комплексу, відтворенням виробничих потужностей, диспропорціями у співвідношенні попиту та пропозиції на ринку сільськогосподарської продукції, недосконалістю цінової політики, труднощами збуту своєї продукції.

У цих умовах особливої значущості набуває формування концепції агромаркетингу як ефективного інструменту вдосконалення діяльності сільськогосподарських товаровиробників, перехід від вузької орієнтації на зростання обсягів виробництва продукції до орієнтації на максимальне задоволення потреб покупців та досягнення максимальної вигоди від виробництва аграрної продукції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Пріоритетність розвитку аграрного сектора та сільських територій зумовлюється винятковою значущістю виробництва продукції сільського господарства та продовольства у житті людини. Головною особливістю в агросфері вітчизняної економіки є здійснення комплексу заходів, покликаних сприяти мобілізації внутрішніх резервів великих виробництв, усунення причин їхньої недостатньої ефективності шляхом реорганізації агропромислових комплексів у господарства, що працюють на засадах та методах підприємництва.

Усі існуючі заходи державної підтримки галузі АПК можна побудувати у вигляді багаторівневої системи, у якій окремо може бути передбачені заходи прямої та непрямой підтримки і навіть всі рівні управління АПК. Таким чином, ефективність агромаркетингу в системі агропромислового виробництва гарантується, якщо пропорційно збалансовані малі, середні та великі підприємства сфери агропромислового комплексу працюватимуть у сталих економічних умовах, матимуть необхідні обсяги доходів, раціонально їх будуть розподіляти та використовувати.

У разі подолання фінансово-економічної кризи роль державної підтримки галузі АПК, безсумнівно, зростає. У цьому сенсі актуальність дослідження проблем державної підтримки галузі АПК є основною складовою у системі вдосконалення агропромислового комплексу загалом.

Дослідженням проблематики зазначеного питання займалися такі науковці, як Авраменко Н. В., Кадирус І. Г., Донських А. С., Латинін М. А., Орлова Н. С., Терещенко В. А. та інші.

Метою статті є визначення напрямів державного управління стратегічним розвитком АПК України.

Застосована методологія і методи. Теоретичною основою дослідження стали загальновизнані фундаментальні загальнонаукові методи та методологія пізнання досліджуваних явищ та процесів. Зокрема, при вивченні пріоритетності розвитку аграрного сектора та сільських територій використовувалися такі методи: теоретичне узагальнення, структурно-логічного аналізу, аналізу та синтезу, узагальнення та угруповання.

Виклад основного матеріалу. Успіх діяльності підприємств агропромислового комплексу залежить від того, наскільки вона є конкурентоспроможною. Щоб витримувати конкуренцію, підприємства АПК мають приділяти більше уваги своїй діяльності. У основі будь-якої діяльності лежать процеси безперервного виробництва необхідної споживачам продукції і послуг. Саме ці процеси створюють цінність для клієнтів підприємств АПК та приносять їй дохід.

У ХХІ ст. стало актуальним впровадження нового, так званого процесного підходу до організації діяльності підприємств та управління бізнесом через управління процесами, насамперед за техніко-технологічними показниками, що сприяє стабілізації та покращенню фінансового стану компанії. Підвищення прозорості та керованості бізнесу забезпечує інвестиційну привабливість підприємств [2].

Незалежно від стану зовнішніх та внутрішніх загроз, питання продовольчої безпеки є одними з ключових для будь-якої держави. Агропромислове виробництво України характеризується незадовільним станом матеріально-технічної бази. Залишається низькою забезпеченість виробництва основними та допоміжними будинками та спорудами внаслідок тривалих бойових дій та повномасштавного вторгнення РФ, економічної кризи та політичної нестабільності [6].

Розробка дієвої державної політики у сфері АПК, формування стратегії розвитку у вигляді комплексу агромаркетингових заходів, що сприяють розвитку сільського господарства, – це елементи системи державного стратегічного управління, яка заслуговує на професійний підхід і є надважливим завданням у розвитку економічного потенціалу нашої країни. Серед безлічі існуючих актуальних проблем національного масштабу є одна особлива, яку традиційно прагне і намагається якнайшвидше та ефективніше вирішити практично кожна держава, незалежно від рівня її соціально-економічного розвитку та геополітичного становища. До них, перш за все, слід віднести проблему досягнення продовольчої безпеки, яка серед різних видів безпеки займає особливе місце, оскільки є невід'ємною частиною національної безпеки. Традиційно роль продовольчої безпеки пов'язана з тим, що продовольство залишається базовим показником життєдіяльності людини, за відсутності якої неминуче настають голод та смерть. У різноманітному асортименті та високої якості воно необхідне щодня кожній людині [2, с. 44].

Однак забезпечення продовольчої безпеки пов'язане з подоланням негативного впливу різного роду зовнішніх та внутрішніх факторів, ризиків та загроз. Так, факторами, що знижують її надійність, є:

- концентрація та монополізація виробництва та експорту продовольчих товарів та сільськогосподарської сировини економічно розвиненими країнами та посилення їх домінування на продуктових сегментах світового агропродовольчого ринку;

- зростаючі вимоги до якості харчових продуктів на світовому агропродовольчому ринку, які визначають ефективність експортно-імпоротної політики та конкурентоспроможність вітчизняних продовольчих товарів та сільськогосподарської сировини;

- постійне та широкомасштабне використання економічно розвиненими країнами системи протекціоністських заходів за рахунок збільшення державної підтримки національних товаровиробників в умовах загострення конкуренції за ринки збуту в рамках міжнародних та регіональних торговельно-економічних формувань [3].

Отже, основою вирішення продовольчої проблеми в Україні є нормативна правова база, що включає стратегію, національну програму продовольчої безпеки, а також законодавчі акти про продовольчу безпеку та якість продуктів харчування. Варто зазначити, що гарантією забезпечення права на гідний рівень життя для населення є забезпечення продовольчої безпеки території, закріпленої Конституцією України [4].

Переходячи до питання про продовольче забезпечення у контексті економічної безпеки країни, за наявними матеріалами про стан агропромислового комплексу, виявлено проблеми у галузі сільського господарства [5].

Враховуючи це, для виконання державних функцій щодо забезпечення продовольчої безпеки до життєзабезпечених галузей розвитку

агропромислового комплексу в країні можна віднести такі підгалузі, як садівництво, овочівництво та тваринництво [6, С. 53–60]. Для усунення проблем доцільно збільшити поголів'я та якість м'яса великої рогатої худоби, свиней та птиці; підвищити врожайність культур за рахунок селекції на основі інноваційних технологій вирощування плодово-ягідних культур.

Також потрібно виробництво комбікормів у великих обсягах через необхідність збільшення кормової бази, бажано вітчизняного виробництва [1]. Пріоритетним напрямом у розвитку харчової та переробної промисловості є збільшення виробництва у розмірі імпорту гуманітарної допомоги: борошна пшеничного, борошна житньої крупи (з пшениці та ячменю), молока та молочної продукції, м'ясних ковбасних виробів, у зв'язку з низькою забезпеченістю населення даною продукцією власного виробництва.

Основними напрямками забезпечення безпеки продовольчого комплексу України, на наш погляд, є:

– формування та впровадження стратегії розвитку продовольчого комплексу з метою збільшення можливостей та потенціалу виробництва продовольства;

– досягнення інтенсивного виробництва продовольства, підвищення продуктивності та ефективності праці;

– укладання партнерських договорів та угод, розширення спектру зовнішньоторговельного співробітництва; формування кадрового резерву, планів підготовки та перепідготовки кадрів під потреби конкретного виробництва.

Стратегічними завданнями, що забезпечують досягнення мети у розвитку агромаркетингу та досягнення високого рівня продовольчої безпеки, є:

1. Забезпечити раціональне та ефективне використання фонду земель сільськогосподарського призначення.

2. Наростити обсяги виробництва продукції рослинництва, тваринництва, харчової та переробної промисловості шляхом підвищення ефективності та наситити внутрішній ринок продуктами харчування власного виробництва.

3. Створити умови для розвитку внутрішнього ринку сільськогосподарської продукції, підвищення конкурентоспроможності виробленої продукції, стимулювання розвитку підприємництва у сфері АПК та залучення інвестицій.

4. Розширити ринки збуту виробленої галузями АПК продукції.

5. Забезпечити агропромисловий комплекс кадрами відповідної кваліфікації.

6. Провести технічну модернізацію галузі.

7. Створити умови сталого розвитку сільських територій.

Головною особливістю в агросфері є здійснення комплексу заходів, покликаних сприяти мобілізації внутрішніх резервів вже існуючих великих виробництв, усунення причин недостатньої їхньої ефективності шляхом реорганізації агропромислових комплексів у господарства, що працюють на засадах та методах підприємництва.

Усі існуючі заходи державного впливу на підтримку галузі АПК можна представити як багаторівневу систему, у якій окремо може бути передбачені заходи прямої та непрямой підтримки АПК. Пріоритетами у розвитку харчової та переробної промисловості є збільшення виробництва у розмірі імпорту/гуманітарної допомоги, зокрема борошна пшеничного та житнього, круп (з пшениці та ячменю), комбікормів, молока та молокопродукції, м'ясних ковбасних виробів, у зв'язку з низькою забезпеченістю населення даною продукцією власного виробництва.

У цих умовах важливе значення має розвиток бізнес-взаємодії з міжнародними партнерами для налагодження нових господарських зв'язків та вихід на зовнішні ринки збуту. Перспективними напрямками розвитку вітчизняного агропромислового комплексу є розвиток харчової промисловості, реалізація цільових програм розвитку сільського господарства з метою забезпечення задоволення потреб населення у продуктах харчування.

Зростання обсягів виробництва продукції АПК потребує оновлення виробничо-технічної бази, запуску нових потужностей, укладання зовнішньоекономічних контрактів у сфері збуту та постачання, проведення заходів щодо організації ринків збуту, активне впровадження цифрових технологій у сільське господарство.

Цифрова трансформація сільського господарства, створення цифрових екосистем, цифрового сільського господарства в агропромисловому комплексі має ґрунтуватися на чіткому розумінні стратегічного характеру цього процесу [4]. Сформовано пропозиції щодо певних стратегічних дій, які мають виконуватися урядом для забезпечення реалізації можливостей, що надаються цифровими технологіями.

По-перше, державна політика та програми мають належним чином сприяти впровадженню цифрових технологій у сільськогосподарському та продовольчому секторах. Директивним органам необхідно розглянути потенційні вигоди, витрати та ризики, а також зрозуміти фактори, що впливають на впровадження технологій, щоб можна було цілеспрямовано вживати заходів у тих випадках, і визначати своєчасно коли спостерігається збій на ринку або в суспільних інтересах.

По-друге, уряд може використовувати цифрові технології для розробки та реалізації більш ефективної сільськогосподарської політики. Це вимагає розуміння того, як технології можуть допомогти у різних компонентах політичного циклу, і може вимагати від державних органів розширення своїх навичок, інвестування у технології та навчання чи партнерства з іншими суб'єктами.

По-третє, цифрові технології можуть змінити роль уряду. З одного боку, цифрові технології можуть створювати нові ролі або обов'язки для урядів, у тому числі для забезпечення цифрової інфраструктури (чи є підстави для того, щоб уряди були постачальниками або розробниками правил нової цифрової інфраструктури та за яких обставин). Проте, з іншого боку, якщо технології можуть зменшити інформаційну асиметрію і транзакційні витрати, може знадобитися менше втручання уряду.

Для директивних органів завдання полягатиме у формуванні політики та нормативних умов таким чином, щоб вони сприяли можливостям, що надаються цифровими технологіями [2]. Потенціал цифровізації вважаємо за можливе підвищити завдяки впровадженню передових та проривних цифрових технологій.

Пристосування АПК до змінних вимог ринку дозволяє виділити стратегічні напрями, реалізація якого забезпечить досягнення стратегічного успіху, забезпечивши цим реалізацію стратегічних цілей. Для АПК такими напрями є якість своєї продукції, її цінність та інноваційність, фокус (зосередження на певних сегментах ринку) та глобальність (охоплення ринків). Сформовано основні напрями формування цифрового сільського господарства на основі агромаркетингових технологій, які сприятимуть формуванню цифрового сільського господарства на основі агромаркетингових технологій та сучасних цифрових технологій, які у свою чергу широко впроваджуються у світовому цифровому просторі.

Агромаркетинг як цілісне явище соціально-економічної природи, сучасний зміст якого відображає еволюцію ринку сільськогосподарської продукції та продуктів її промислової переробки, послідовно поєднуючи процеси дослідження ринку, сільськогосподарського виробництва та переробки своєї продукції, торгівлі, формування попиту та стимулювання збуту. Цифрова трансформація заснована на інтенсивному використанні інформаційних технологій у пошуку конкурентних переваг або, принаймні, на намірі залишитися на ринку, наслідуючи найбільш інноваційних конкурентів.

Фактично, інтенсивність та використання цифровізації можуть стати фактором диференціації, як це відбувалося історично, коли впроваджувалися інновації, здатні повністю трансформувати галузі, і кожна компанія має відповісти на цей виклик [3]. Крім того, у випадку сільськогосподарського сектора такі технології, як Інтернет речей, роботи, штучний інтелект та блокчейн, серед іншого, впливають на весь ланцюжок створення вартості, від постачальників сировини до споживачів.

Цифровізація сільського господарства починається з циклу купівлі паливно-мастильних матеріалів, насіння, з купівлі сільськогосподарської техніки, а потім зачіпає всі етапи виробництва та закінчується цифровізацією у сфері реклами та дистрибуції сільськогосподарської продукції. У сучасних умовах у сфері продажів сільськогосподарської продукції, як і багатьох інших галузях економіки, зростає роль електронної комерції; розширюється розвиток інформаційних технологій у галузі сільськогосподарського маркетингу, оскільки використання цифрових платформ у будь-якій галузі дозволяє суттєво підвищити ефективність та керованість.

Електронна комерція дозволяє учасникам керувати інформацією повного циклу, від виробництва до остаточної доставки споживачеві. Крім того, електронна комерція має мультиплікативний ефект для економіки, оскільки забезпечує додаткове зростання ВВП до 2% на рік, а безпосередньо пов'язані з

ІТ галузі, такі як фінанси логістики, транспорт, сільське господарство, дають додаткове зростання ВВП від 0,5 % до 1 % на рік.

Експерти у сфері маркетингу вказують на те, що важливі та базові принципи маркетингу завжди формуватимуть основу в системі просування на ринку товарів та послуг. Формування маркетингової політики на основі стандартних повідомлень та месенджерів будуть завжди ефективні на стадії популяризації товарів, продукції та послуг та стабільним інструментом залучення потенційних клієнтів та покупців, тобто усіх зацікавлених осіб та суб'єктів господарювання. Слід враховувати, що просунуті таргетологи не лише пропонують, а й активно використовують класичні технології для просування товарів та послуг та масштабно застосовують інноваційні технології доставки повідомлень потенційним клієнтам сучасними каналами інтегрованої системи надання інформації.

Масштабно на всіх етапах руху товарів та послуг широко використовуються технології штучного інтелекту для реалізації цифрових платформних рішень у маркетинговому середовищі та успіх збутової політики та політики просування залежить від цілей даної політики та каналів просування на ринку товарів та послуг. Дослідження маркетологів, свідчать про те, що 28 % фахівців відділу маркетингу підвищують свою кваліфікацію відповідно до компетенцій і використовують штучний інтелект для просування товарів та послуг, а певна частка 26% співробітників відділу маркетингу використовують сучасні технології для оптимізації компанії [6, с. 137–145].

Останніми роками, наприклад, онлайн-відгуки суттєво підвищили якість вражень від купівлі найрізноманітніших продуктів. Це вказує на те, що штучний інтелект дає змогу відобразити зворотний зв'язок покупця та споживача, сформувати сприятливу думку та сприяє популяризації товарів, продукції та послуг на основі оптимізованого націлення. Лідером за обсягом ринку електронної комерції є Китай – 562,66 мільярда доларів, за ним слідують Сполучені Штати – 349,06 млрд дол. та Сполучене Королівство – 93,89 млрд дол.

Зазначимо, що цифрова трансформація в агропромисловому комплексі має низку переваг, однією з яких є надання підприємствам актуальної інформації для швидкого реагування на умови навколишнього середовища, що змінюються.

Впровадження цифрових технологій допомагає скоротити споживання води та пестицидів, сприяє підвищенню безпеки харчових продуктів за рахунок швидкого відстеження небезпечних продуктів харчування, а також розвитку нових підприємств та нових робочих місць, підвищення економічної, екологічної та соціальної стійкості. По-перше, ці технології надають відповідний економічний вплив, створюючи нові робочі місця чи підприємства та підвищуючи конкурентоспроможність існуючих компаній (економічна стійкість). По-друге, з точки зору проблем клімату або довкілля, таких як системи точного землеробства для скорочення використання води та пестицидів, використання цих технологій підвищує екологічну стійкість. По-третє, з погляду соціальних питань вони допомагають розвивати деякі сільські регіони з бідним населенням (соціальна стійкість).

Концепція розумного сільського господарства пов'язана принаймні з п'ятьма цілями сталого розвитку Організації Об'єднаних Націй: гідна робота та економічне зростання, промисловість, інновації та інфраструктура, стійкі міста та громади, відповідальне споживання та виробництво та заходи щодо боротьби зі зміною клімату. Таким чином, ці технології перетворюють сектор на більш інтелектуальний та стійкий, співпрацюючи також у боротьбі зі зміною клімату.

Сучасними напрямками розвитку агропродовольчого комплексу є активна розробка та впровадження інноваційних проєктів у галузі вдосконалення сільського господарства, що дозволяє суттєво підвищити як якість та конкурентоспроможність продукції, так і забезпечити стійкі конкурентні позиції сільгоспвиробників на ринку.

На даному етапі слід звернути увагу на діяльність сільськогосподарських кооперативів, які посіли міцне місце у розвитку діяльності агропромислового комплексу в умовах цифровізації його діяльності: по-перше, цифрова трансформація дозволила вдосконалити концепції, пов'язані з ІТ (штучний інтелект та технологія блокчейну); по-друге, відбувається об'єднання технологій та факторів, які інтегрують інструмент автоматичної діагностики. Цей інструмент дає змогу самостійно оцінити ситуацію, в якій знаходиться кооператив у зв'язку з цифровою трансформацією, допомагаючи кооперативам зрозуміти можливості, які пропонують цифрові технології. Все це сприяє кращому розумінню цифровізації агрокооперативів у контексті розумного сільського господарства.

Очікується, що інформаційно-комунікаційні технології підвищать доступність інформації та ефективність управління продуктами, розширять охоплення споживачів та зрештою збільшать прибуток трейдерів. Плани щодо розвитку цифрової економіки в Україні включають концентрацію уваги на електронній комерції, включаючи створення платформи електронної комерції та логістичної інфраструктури інтернет-торгівлі.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших досліджень. Таким чином, можемо констатувати, що необхідно підсилити сильні сторони сучасного стану АПК, якими є підвищення врожайності та товарності сільськогосподарської продукції за рахунок впровадження інноваційних технологій АПК; постійний попит на сільськогосподарську продукцію. Відповідно, це сприятиме вдосконаленню в подальшому агротехнічних прийомів вирощування сільськогосподарської продукції; розвиток логістичної інфраструктури; підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарської галузі; зниження імпортозалежності в АПК.

Серед стратегічних напрямів розвитку інноваційних процесів виділимо такі, як: технологічна модернізація та переоснащення інфраструктури агропромислового комплексу; впровадження енерго- та ресурсозберігаючих технологій отримання сільськогосподарської продукції та зберігання в тому числі; підтримка родючості ґрунтів, розробка адаптивних технологій – агроєкосистем та агроландшафтів; розвиток виробництва органічної продукції

сільського господарства; створення сучасної системи інформаційного та інфраструктурного забезпечення інноваційної діяльності в АПК; посилення ролі державних організацій в активізації інноваційної діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Державна аграрна політика України: проблеми правового забезпечення : монографія ; за ред. В. Ю. Уркевича та М. В. Шульги. Харків, 2014. 276 с.
2. Жемойда О. В. Державне управління у сфері сільського господарства : навч. посіб. / уклад. О. В. Ярошенко. Київ : НАДУ, 2013. 56 с.
3. Кадирус І. Г., Донських А. С., Терещенко В. А. Формування стратегії розвитку аграрного підприємства. *Ефективна економіка*. 2020. № 7. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/7_2020/66.pdf (дата звернення: 24.04.2023).
4. Латинін М. А. Трансформація системи державного регулювання розвитку аграрного сектора України. *Актуальні проблеми державного управління*. 2005. № 1. С. 108–115.
5. Свистун Л. А., Попова Ю. М., Штепенко К. П. Державне регулювання аграрного сектору економіки в контексті забезпечення завдань сталого розвитку. *Ефективна економіка*. 2020. № 11. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/11_2020/95.pdf (дата звернення: 20.04.2023)
6. Траєкторія сталого розвитку України до 2030 року: проблеми та пріоритети : національна доповідь ; за наук. ред. акад. НААН України М. А. Хвесика. Київ : ДУ ІЕПСР НАН України, 2021. 1091 с.

Стаття надійшла до редакції 12.05.2023 р.

Стаття рекомендована до друку 15.06.2023 р.

Dragan I. V.,

Doctor of Sciences in Public Administration, Associate Professor, Senior research fellow, Department of Sustainable Development Methodology, Institute for demography and life quality problems of the National Academy of Sciences of Ukraine, 60 blvd. Shevchenko, Kiev, 01032, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0002-6906-5000>

Datsii N. V.,

Doctor of Sciences in Public Administration, Professor, Professor of the Department of Economic Theory, Intellectual Property and Public Administration, Polissia National University, 7 blvd. Stary, Zhytomyr, 10008, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0003-0640-6426>

Dragan I. O.,

Doctor of Science in Public Administration, Professor, Head of the Department of Law and Law Enforcement Activities, Zhytomyr Polytechnic State University, 103 str. Chudnivska, Zhytomyr, 10005, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0002-5716-1273>

FORMATION DIRECTIONS OF PUBLIC ADMINISTRATION OF STRATEGIC DEVELOPMENT OF UKRAINIAN AGRICULTURAL COMPLEX

Annotation. The article mentions the importance and urgency of considering the issues of the state policy of the agro-industrial complex of Ukraine, which acquires a new meaning for the

military economy in the context of the rapid growth of production and export volumes during the last decade. In the conditions of a full-scale invasion of the Russian Federation, the sharp decline and destruction of industrial production and the curtailment of metallurgical exports led to the accelerated restructuring of Ukraine's economy, significantly increasing the importance of the agricultural sector in its structure and exports.

It was determined that the priority of the development of the agricultural sector and rural areas is determined by the exceptional importance of the production of agricultural products and food in human life.

It has been proven that the development of the policy for the development of the food industry, the implementation of target programs for the development of agriculture in order to ensure the satisfaction of the population's needs in food products are the vectors of the development of the domestic agro-industrial complex.

Among the important and significant directions of the development of innovative processes, the following vectors are highlighted: technological modernization and re-equipment of the infrastructure of the agro-industrial complex; implementation of energy- and resource-saving technologies for obtaining and storing agricultural products, including; maintenance of soil fertility, development of adaptive technologies - agro-ecosystems and agro-landscapes; development of production of organic agricultural products; creation of a modern system of information and infrastructural support for innovative activities in the agricultural sector; strengthening the role of state organizations in the activation of innovative activities.

Keywords: *agro-industrial complex, agro-marketing, state policy, mechanisms, national security, food security, market.*

REFERENCES

1. Urkevych, V.Yu., Shulha, M.V. (2014). Derzhavna ahrarna polityka Ukrainy: problemy pravovoho zabezpechennia [State agrarian policy of Ukraine: problems of legal support]. Kharkiv [in Ukrainian].
2. Zhemojda, O.V. (2013). Derzhavne upravlinnia u sferi sil'skoho hospodarstva [State administration in the sphere of agriculture]. Kyiv: NADU [in Ukrainian].
3. Kadyrus, I.G., Donskikh, A.S. and Tereshchenko, V.A. (2020). Formation of a strategy for the development of an agrarian enterprise. *Efektivna ekonomika, vol. 7*. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/7_2020/66.pdf (accessed 24.04.2023) [in Ukrainian].
4. Latynin, M.A. (2005). Transformation of the system of state regulation of the development of the agrarian sector of Ukraine. *Aktualni problemy derzhavnoho upravlinnia, vol. 1, 108–115* [in Ukrainian].
5. Svystun, L.A., Popova, Yu.M. and Shtepenko, K.P. (2020). State regulation of the agricultural sector of the economy in the context of ensuring the tasks of sustainable development. *Efektivna ekonomika, vol. 11*. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2020/95.pdf (accessed 20.04.2023) [in Ukrainian].
6. Khvesyk, M.A. (2021). Traiektoriia staloho rozvytku Ukrainy do 2030 roku: problemy ta priorityty [The trajectory of sustainable development of Ukraine until 2030: problems and priorities]. Kyiv: DU IEPSR NAN Ukrainy [in Ukrainian].

The article was received by the editors 12.05.2023.

The article is recommended for printing 15.06.2023.